

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

247235

**ประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติการวางแผนจำหน่ายสำหรับผู้สูงอายุ
ที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โรงพยาบาลเวียงป่าเป้า
จังหวัดเชียงราย**

อรทัย สิมะพรม

**พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ**

**บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กันยายน 2554**

ประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติการวางแผนจำหน่ายสำหรับผู้สูงอายุ
ที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โรงพยาบาลเวียงป่าเป้า
จังหวัดเชียงราย

อรทัย สิมะพรม

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กันยายน 2554

ประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติการวางแผนจำหน่ายสำหรับผู้สูงอายุ
ที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โรงพยาบาลเวียงป่าเป้า
จังหวัดเชียงราย

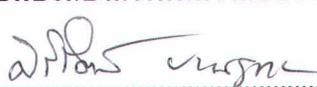
อรทัย สิมะพรม

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

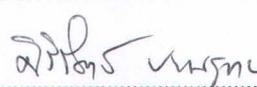
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.... ประธานกรรมการ

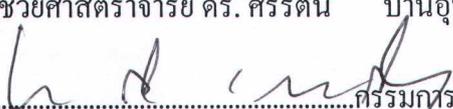
....

รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงฤดี ลาสุขะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริรัตน์ ปานอุทัย

.... กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริรัตน์ ปานอุทัย

.... กรรมการ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.พงษ์ศิริ ประรณชาติ

14 กันยายน 2554

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้ และความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริรัตน์ ปานอุทัย อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ผู้ซึ่งให้ความรู้ ให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา เสนอข้อคิดเห็น แนะนำ คอยให้กำลังใจ เอาใจใส่ผู้ศึกษามาตลอด ช่วยตรวจสอบแก้ไขในการค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้จนเสร็จสมบูรณ์ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ในระหว่าง ทำการศึกษา คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระทุกท่านที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แนวทางที่เป็นประโยชน์ในการทำการค้นคว้าแบบอิสระ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบ คุณภาพของแนวปฏิบัติรวมทั้งคู่มือต่างๆ ที่ใช้ประกอบในการทำการศึกษา

ขอขอบคุณ คุณจริพันธุ์ เพชรหาญ ที่กรุณาให้ใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ ในครั้งนี้ พร้อมให้คำแนะนำเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาลเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย หัวหน้ากลุ่มการ พยาบาล และคุณ โสภา เงินจัด หัวหน้าตึกผู้ป่วยในชาย ที่ได้ให้คำแนะนำแนวคิดที่ดีในการเขียน การประเมินผล รวมไปถึงทีมสุขภาพที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการเก็บ รวบรวมข้อมูล และให้โอกาสในการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ทุกท่านที่กรุณาสละเวลา และให้ความร่วมมือเข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างจนทำให้การค้นคว้าแบบอิสระ ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ท้ายสุดนี้ผู้ศึกษากราบขอบพระคุณ คุณพ่อ และลูกสาวที่คอยให้กำลังใจเสมอมา ขอบพระคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโทที่คอยให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีเสมอมา คุณ ความดีและประโยชน์อันเกิดจากการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอบแด่บุพการี คณาจารย์ ผู้สูงอายุที่เป็น โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ทำให้การค้นคว้าแบบอิสระ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ   ประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติการวางแผนจำหน่าย
สำหรับผู้ป่วยที่เป็น โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง
โรงพยาบาลเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

ผู้เขียน   นางสาวอรัญญา สิมะพรหม

ปริญญา   พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้สูงอายุ)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริรัตน์ ปานอุทัย

บทคัดย่อ

247235

โรคปอดอุดกั้นเรื้อรังเป็นโรคเรื้อรังที่พบบ่อยในผู้สูงอายุและส่งผลให้ความสามารถในการทำหน้าที่ของร่างกายผู้สูงอายุลดลง และมีอาการหายใจลำบากเพิ่มขึ้น การวางแผนจำหน่ายที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้การดูแลผู้สูงอายุที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังดีขึ้น การศึกษาเชิงปฏิบัติการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติการวางแผนจำหน่ายสำหรับผู้สูงอายุที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โดยใช้กรอบแนวคิดการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้ของสมาคมพยาบาลอาหาริโอ (RNAO, 2002) เป็นแนวทางในการศึกษา กลุ่มประชากรประกอบด้วยทีมผู้ดูแลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย จำนวน 30 คน กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังจำนวน 20 คน ที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลระหว่างเดือน กรกฎาคม ถึง กันยายน 2554 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แนวปฏิบัติการวางแผนจำหน่ายสำหรับผู้สูงอายุที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังซึ่งดัดแปลงจากแนวปฏิบัติการวางแผนการจำหน่ายสำหรับผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังของจอร์จันท์ เพชรหาญ (2549) และแบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของสุภาพร ต้นสุวรรณ (2551) ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง และแบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของบุคลากรต่อการใช้แนวปฏิบัติการวางแผนจำหน่ายสำหรับผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า

247235

1. ภายหลังจากการใช้แนวปฏิบัติการวางแผนจำหน่ายสำหรับผู้สูงอายุที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังพบว่าอัตราของการกลับเข้ารับการรักษาซ้ำในโรงพยาบาลภายใน 28 วัน ลดลงจากร้อยละ 13.50 เป็นร้อยละ 5.00

2. ร้อยละ 90.00, 90.00 และ 95.00 ของผู้สูงอายุที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อการได้รับการดูแลตามแนวปฏิบัติการวางแผนจำหน่ายสำหรับผู้สูงอายุที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ในระยะกำเริบ ระยะสงบ และระยะจำหน่าย ตามลำดับ

3. ร้อยละ 56.67, 93.33 และ 93.33 ของทีมผู้ดูแลมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อการใช้แนวปฏิบัติการวางแผนจำหน่ายสำหรับผู้สูงอายุที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ในระยะกำเริบ ระยะสงบ และระยะจำหน่าย ตามลำดับ

ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการใช้แนวปฏิบัติการวางแผนจำหน่ายสำหรับผู้สูงอายุที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลผู้สูงที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังได้ และมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของสหสาขาวิชาชีพในการดูแลผู้สูงอายุที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น

Independent Study Title Effectiveness of Implementing Discharge Planning Guidelines for Older Persons with Chronic Obstructive Pulmonary Disease, Wiang Pa Pao Hospital, Chiang Rai Province

Author Miss Orathai Simaprom

Degree Master of Nursing Science (Gerontological Nursing)

Independent Study Advisor Assistant Professor Dr. Sirirat Panuthai

ABSTRACT

247235

Chronic obstructive pulmonary disease (COPD) is a common chronic disease resulting in decreased functional capacity and increased dyspnea among older persons. Effective discharge planning will result in care improvement for older persons with COPD. The purpose of this operational study was to evaluate the effectiveness of implementing discharge planning guidelines for older persons with COPD based on the guidelines implementation model of the Registered Nurse Association of Ontario (RNAO, 2002). The subjects included 30 health care providers, practicing at Wiang Pa Pao hospital, Chiang Rai province and 20 COPD older patients receiving treatment between July to September 2011. The study instruments included discharge planning guidelines for older persons with COPD which was modified from Phethan's (2006) guidelines, and satisfaction questionnaires to measure the satisfaction of older persons and health care providers. Data were analyzed using descriptive statistics.

The results of this study revealed that:

247235

1. Upon completion of implementing discharge planning guidelines for older persons with COPD, the readmission rate within 28 days had decreased from 13.50% to 5.00%.
2. Most (90.00% 90.00%, and 95.00%) of the older persons with COPD rated a high level of satisfaction on receiving care according to the discharge planning guidelines for older persons with COPD in the exacerbation, the stable and the discharge phases, respectively.
3. Most (56.67% 93.33%, and 93.33%) of the health care providers rated a high level of satisfaction on implementing the discharge planning guidelines for older persons with COPD in the exacerbation, the stable and the discharge phases, respectively.

The findings of this study demonstrate that implementing discharge planning guidelines for older persons with COPD could increase effectiveness of care for the patients and promote collaboration among health care providers to improve quality of care for older persons with COPD.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	5
คำถามการศึกษา	5
ขอบเขตการศึกษา	6
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
โรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในผู้สูงอายุ	8
การวางแผนจำหน่ายสำหรับผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง	17
แนวปฏิบัติการวางแผนจำหน่ายสำหรับผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง	20
การใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก	27
กรอบแนวคิดในการศึกษา	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	36
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	38
การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง	38
ขั้นตอนดำเนินการศึกษา	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
การอภิปรายผล	50
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการศึกษา	58
ข้อเสนอแนะและการนำผลการศึกษาไปใช้	59
ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป	59
เอกสารอ้างอิง	60
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เอกสารรับรองโครงการวิจัย	66
ภาคผนวก ข เอกสารพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง	67
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา	74
ภาคผนวก ง รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	83
ประวัติผู้เขียน	84

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของประชากรทีมผู้ดูแลจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงาน การได้รับความรู้เกี่ยวกับการวางแผนจำหน่ายสำหรับ ผู้สูงอายุที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง	44
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง จำแนก ตามข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลการเจ็บป่วย	45

สารบัญภาพ

รูป	หน้า	
4-1	อัตราการกลับเข้ารับการรักษาซ้ำในโรงพยาบาลของผู้สูงอายุที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ก่อน และหลังใช้แนวปฏิบัติการวางแผนจำหน่ายสำหรับผู้สูงอายุที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง	48
4-2	ร้อยละของความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังต่อการได้รับการดูแลตามแนวปฏิบัติการวางแผนจำหน่ายสำหรับผู้สูงอายุที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ในระยะกำเริบ ระยะสงบ และระยะจำหน่าย	49
4-3	ร้อยละของความพึงพอใจของทีมผู้ดูแลต่อการใช้แนวปฏิบัติการวางแผนจำหน่ายสำหรับผู้สูงอายุที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในระยะกำเริบ ระยะสงบ และระยะจำหน่าย	50